

**LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS KANCELIARIJA
SOCIALINĖS POLITIKOS GRUPĖ**

PAŽYMA

**DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS MOKSLO IR STUDIJŲ ĮSTATYMO NR. XI-242 82
STRAIPSNIO PAKEITIMO IR PAPILDYMO 82² STRAIPSNIU ĮSTATYMO PROJEKTO**

(toliau – Projektas)

(TAP-20-1556; TAIS Nr.: 20-9395(2))

2020-09-22 Nr. NV-2558

Vilnius

Projekto rengėjas: Švietimo, mokslo ir sporto ministerija (toliau – ŠMSM).

Projekto tikslas: įstatymu nustatyti finansinės paramos – stipendijos neįgaliajam – pagrindą, sąlygas ir dydį, centralizuoti finansinės paramos studentams su negalia teikimą ir suvienodinti sąlygas.

Dabartinė situacija: Parama neįgaliesiems studentams, kuriems nustatytas 45 procentų ar mažesnis darbingumas arba sunkus ar vidutinis neįgalumo lygis, yra reglamentuota Vyriausybės nutarimais ir švietimo, mokslo ir sporto ministro įsakymu:

- Pagal Vyriausybės 2009 m. gruodžio 23 d. nutarimą Nr. 1801 „Dėl Socialinių stipendijų aukštųjų mokyklų studentams skyrimo ir administravimo tvarkos aprašo patvirtinimo“ skiriama socialinė stipendija (nuo 2020 m. liepos 1 d. – 6,5 BSI, t.y. 253,5 Eur).
- Pagal Vyriausybės 2006 m. rugpjūčio 29 d. nutarimą Nr. 831 „Dėl Finansinės pagalbos priemonių teikimo neįgaliesiems, studijuojantiems aukštosiose mokyklose, tvarkos aprašo patvirtinimo“ skiriamos tikslinės išmokos specialiesiems poreikiams tenkinti (2,32 BSI; t.y. 90,48 Eur) ir studijų išlaidoms iš dalies kompensuoti (0,51 BSI; t.y. 19,89 Eur).
- Pagal švietimo, mokslo ir sporto ministro 2011 m. rugsėjo 12 d. įsakymą Nr. V-1666 „Dėl Tikslinių išmokų neįgaliesiems, studijuojantiems aukštosiose mokyklose, skyrimo tvarkos aprašo patvirtinimo“ skiriama tikslinė išmoka (4 BSI, t.y. 156 Eur).

Tikslinės išmokas ir socialines stipendijas administruoja ŠMSM įgaliota institucija – Valstybinis studijų fondas (toliau – Fondas), o tikslinės išmokas specialiesiems poreikiams tenkinti ir tikslinės išmokas studijų išlaidoms kompensuoti - Socialinės apsaugos ir darbo ministerija (toliau - SADM).

2020 m. pavasario semestre socialines stipendijas ir tikslines išmokas iš Fondo gavo 431 studentas.

Projekto esmė, nauda. Siūloma įstatymu reglamentuoti finansinės paramos neįgaliesiems studentams skyrimo pagrindą, dydį ir sąlygas. Siūloma nustatyti, kad:

- Stipendijos neįgaliesiems dydis yra 13,33 BSI (t.y. 519,87 Eur) per mėnesį.
- Stipendija skiriama studijų semestrai.
- Stipendijos skiriamos studentams, kuriems nustatytas 45 procentų ar mažesnis darbingumas arba sunkus ar vidutinis neįgalumo lygis, ir po negalios nustatymo neįgalusis studijuoja pirmą kartą, išskyrus atvejį, kai studentas, prieš tai nutraukęs studijas arba pašalintas iš aukštosios mokyklos, vėl pradeda studijuoti.

Taip pat nustatomi atvejai, kada studentai neturi teisės gauti šios stipendijos, stipendijos mokėjimo nutraukimo atvejai. Nurodoma, kad stipendijas administruoja Fondas.

Siūloma, kad įstatymo pakeitimai įsigaliotų 2022 m. rugsėjo 1 d.

ŠMSM skaičiavimu, stipendijoms (vidutiniškai 520 asmenų) mokėti reikėtų 3 244 tūkst. Eur. (Šiam tikslui skirtos lėšos, kurias šiuo metu administruoja SADM, turės būti perduotos ŠMSM.) Taip pat reikėtų papildomai numatyti 29 tūkst. Eur vienam etatui Fonde įsteigti ir išlaikyti.

Numatoma nauda. Būtų suvienodintas finansinės paramos studentams su negalia teikimas, padidėtų šios paramos prieinamumas, būtų panaikintas valstybės institucijų funkcijų dubliavimas ir užtikrintas racionalesnis valstybės lėšų panaudojimas.

Atitiktis Vyriausybės programai: Įgyvendina Vyriausybės programos 128.7 p. nuostatas, teigiančias, kad, siekiant užtikrinti studijų prieinamumą, bus tobulinama socialinės paramos, stipendijų ir Valstybės studijų fondo studijų paskolų sistema.

Derinimas: Projektas derintas su Teisingumo, Finansų ministerijomis, Fondu (į pastabas atsižvelgta), SADM (į pastabas neatsižvelgta, parengta derinimo pažyma), Lietuvos studentų sąjunga, Lietuvos universitetų rektorių konferencija, Lietuvos kolegijų direktorių konferencija (be pastabų).

Dalykinio vertinimo išvada. Siūlome svarstyti *tarpinstituciniame pasitarime* ir įvertinti Vyriausybės kanceliarijos Teisės grupės išvadoje Nr. NV-2557 pateiktas pastabas ir pasiūlymus bei šiuos pasiūlymus:

1. Projekte nurodyta, kad stipendijos neįgaliesiems skiriamos vienam studijų semestru. Ar tai reiškia, kad studentas paraišką gauti stipendiją turės pateikti kas semestrą? Jeigu taip, ar toks reguliavimas nesukuria papildomos biurokratinės naštos studentui? Siūlytina svarstyti galimybę stipendiją skirti visam studijų laikotarpiui įpareigojant Fondą kartą per semestrą pačiam patikrinti stipendijos mokėjimui pratęsti reikiamą informaciją atitinkamose institucijose.
2. Atkreiptinas dėmesys, kad šiuo metu SADM administruojamos tikslinės išmokos neįgaliesiems studentams nėra siejamos su jų akademiniais pasiekimais. Projektu siūloma nustatyti, kad stipendija nemokama studentams, kurie turi daugiau kaip tris akademinės skolas. Pažymėtina, kad toks siūlymas galimai mažintų studijų prieinamumą negalią turintiems asmenims, nes dalis neįgaliųjų studentų netektų iki tol gautos finansinės pagalbos. Atsižvelgiant į tai, kad specialieji studijuojančiojo poreikiai dėl negalios išlieka nepriklausomai nuo jo akademinio pasiekimo, siūlytina svarstyti galimybę užtikrinti teisę gauti stipendiją (ar jos dalį) ir akademinio skolų turintiems neįgaliesiems studentams.

Socialinės politikos grupės patarėja

Nijolė Putrienė

tel. 8 706 63985, el. p. nijole.putriene@lr.lt